

lijk en wettigh van eene Kerke beroepene tot Leeraars, als Heer ende Meester over de Kerke te improberen, de beroepinge te annulleren ende te vernietigen». Reeds in de eerste uitgave der «Redelyke Godsdienst», die in 1700 verscheen, staat dit te lezen en juist een dozijn jaren vroeger had de regeering van Rotterdam zoo gehandeld en was Brakel er tegen opgekomen.

Wij willen daar iets van verhalen.

Het was in het begin van 1688, dat de Rotterdamsche Kerkeraad in de vacature van Petrus Tilenius een beroep had uitgebracht op David Crombrugge, vroeger predikant te Delfshaven en sedert 1686 te Utrecht. Hoewel nu Crombrugge een man van onbesproken levenswandel was en tot zijn dood in 1705 te Utrecht een geacht man is geweest, werd dit beroep door de Rotterdamsche regeering afgekeurd en wel zonder redenen op te geven.

Zulk eene handelwijze der stedelijke magistraten was volstrekt niet zeldzaam. Vooral in groote steden, zooals te Amsterdam en te Leeuwarden, werden beroepingen, op waardige mannen uitgebracht, gansch willekeurig geimprobeerd en nog in 1702 handelde de Rotterdamsche regeering evenzoo met betrekking tot het beroep door den Kerkeraad op den bekenden Bernardus Smytegeld van Middelburg uitgebracht. De politieken en zoo ook die van Rotterdam waren gewoon zich voor dit hun doen te beroepen op de Dordsche Kerkenorde van 1619, waar in het vijfde artikel gesproken werd van een «by den Magistraet van de plaetse respectivelyk geapproveerd worden». De kerkelijken en zoo ook Brakel meenden, dat dit artikel echter geïnterpreteerd moest worden uit het vierde artikel van de Haagsche Kerkenorde van 1586, waarin achter deze zelfde woorden tusschen haakjes stond: «dewelke sy sullen aengegeven worden, om te vernemen of sy hares *Levens ofte Borgerlycken wandels*